

Možnosti ochrany spotřebitele při jednostranně zaměřené kontraktaci ve finančním sektoru

Abstrakt

Tato rigorózní práce analyzuje problematické prvky jednání spotřebitelů s podnikateli ve finančním sektoru. Téma si autor vybral pro trvalou aktuálnost dané problematiky a možné dopady na každého z nás při uzavírání smluv o finanční službě. Významná nerovnováha smluvních stran přináší rizika zneužití postavení silnější strany a získání nepřiměřené výhody. Právní řád usiluje o částečné vyrovnaní této nerovnováhy pomocí právních institutů na ochranu spotřebitele. Zákonodárce se snaží zabránit nežádoucím jevům, k nimž v minulosti docházelo a stále se objevují, a to zásahem do soukromoprávních vztahů kvůli veřejnému zájmu na ochraně spotřebitele. Cílem této práce je poskytnout přehled o dostupných možnostech ochrany spotřebitele a porovnat, které právní instituty jsou pro spotřebitele nejefektivnější.

Práce vychází primárně z rozboru textu právních předpisů a odborných publikací, koncepčních dokumentů připravených v rámci Evropské unie, srovnává implementaci evropských směrnic a přístup soudů ve vybraných členských státech při přezkumu zneužívajících ujednání. Dále jsou uvedeny praktické příklady protiprávních situací, k nimž ve finančním sektoru dochází a které byly zjištěny nejen v průběhu praxe autora, ale i při rozboru soudních rozhodnutí v oblasti ochrany spotřebitele.

Celkově se práce člení na sedm částí včetně úvodu a závěru. Druhá kapitola se zabývá vývojem v oblasti ochrany spotřebitele a platnou evropskou i českou právní úpravou s předpokládanými změnami v následujících letech. Třetí kapitola se zaměřuje na průběh kontrakčního procesu mezi finanční institucí a spotřebitelem. Ve čtyřech podkapitolách jsou analyzovány nejen způsoby ochrany spotřebitele pomocí povinného poradenství, předkládání standardizovaných přehledových formulářů, definování cílových trhů, či přezkumu přiměřenosti smluvních ujednání, ale také rizika spojená s užitím nekalé obchodní praxe. Čtvrtá kapitola vymezuje prvky preventivní ochrany spotřebitele a možnosti, jak pomocí zvýšené informační povinnosti podnikatele či samoregulace včas zabránit nežádoucím jevům. Pátá kapitola se týká soukromoprávních a veřejnoprávních prostředků na ochranu spotřebitelů a hodnotí přínos soudního přezkumu a neaplikování zneužívající klauzule, možnost uplatnění práva odstoupit od smlouvy či význam zajištění průběžného správního dozoru. Šestá kapitola se dělí na oblast mimosoudního řešení sporů a na soudní spory vedené individuálně či

kolektivně. Závěrečná část rigorózní práce shrnuje jednotlivé právní instituty poskytující ochranu spotřebiteli a porovnává jejich přínosy a nevýhody ve vztahu k finančním sektoru.

Klíčová slova:

Zneužívající ujednání, nekalé obchodní praktiky, ochrana spotřebitele, samoregulace, informační povinnost